

368

2-25

ՀԱԽՀ ԺՈՂ.ԿՈՄԻՏԵՆ ԿՈՐՈՇՈՒՄԸ 1934 Թ. ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԿՈՊԱՐԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒ- ԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

ՀԱԽՀ Ժողովրդական Կոմիտեների
Խորհրդի 1933 թ. հունիսի 31-ի
վերջումը

ԽՍՀՄ Ժողովրդական Կոմիտեներն
բի Խորհրդի 1933 թ. հունիսի 17-ի
«Գյուղական վայրերում և քաղաքնե-
րում 1934 թ. պարտադիր կոպարա-
յին ապահովագրությունն անցկացնե-
լու մասին», («Իդլեստիա» 1933 թ.
հունիսի 20-ի № 175) և ԱՍՖՆՀ Ժո-
ղովրդական Կոմիտեների Խորհր-
դի հունիսի 28-ի համանման վերո-
շումների հիման վրա Ժողովրդական
Կոմիտեների Խորհուրդը ՎՈՐՈ-
ՇՈՒՄ Ե՝

ՀԱՏՎԱԾ ԱՌԱՋԻՆ

ՎՈՐ ԳՈՒՅՔԸ ՅԵՎ ԻՆՉՊԻՍԻ Ա-
ՂԵՏՆԵՐԻՑ Ե ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՎՈՒՄ.

1. Պարտադիր կոպարային ապա-
հովագրման կաբգով ապահովագր-
վում են հետևվյալ գույքերը՝

Ա. Կոյունտեսություններում՝ (գյու-
ղատնտեսական կոմունաներում,
արտերներում և միատեղ հող մշակող
ընկերություններում) .

ա) շենքերը, գյուղատնտեսական և
արգյունարերական ձեռնարկույթյուն
ները (սարքավորման հետ), ամրոց
ինվենտարը, տրանսպորտը, շարժա-
կան գույքը, ամրոց գյուղատնտե-
սական և արգյունարերական ար-
տադրանքը (սերմի, պարենային
և ապրանքային), ինչպես և հումքը,
պաշարը և նյութեր—կրակից և հե-
տեյումից, յերկրաշարժից, փրկում
ներից, սողումներից, մրրիկից, տա-
րափից, փոթորիկներից, կաթմակնա-
հարումից և չողեկաթսանների պայ-
թումից:

բ) պարնիկների և ջերմոցների շըր
ջանակներն—այն փնաններից, վո-
րոնք պատճառում և կարկտահարու-
մը:

գ) գյուղատնտեսական բուսական
մշակույթների ցանքները կարկտահա-
րումից, նաև կարկտի հետ միասին
սեղացող հեղեղումներից և վոթո-
րիկներից:

դ) հատուկ և տեխնիկական գյու-
ղատնտեսական բույսերի, այն և՛
ծխախոտի, բամբակի ցանքներն՝ ան-
բերությունից:

ե) ծխախոտի ցանքների լրացուցիչ
ապահովագրումը՝ կարկտահարումից՝
միայն բերքի վորակը իջնելու դեպ-
քում:

զ) կանեփի և կտավհատի ցանքերը
—յերաշտից:

բ) գյուղատնտեսական բույսերի
հնամիտ ցանքը—կրակից:

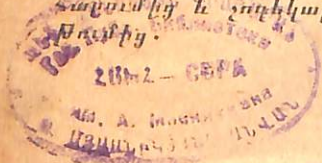
թ) խոշոր յեղջերավոր անասուն-
ներն—անկումից — մեկ տարեկան
հասակից:

ժ) ձիերը, ջորիները, ուղտերն և
ավանակներն անկումից, յերկու տա-
րեկան հասակից:

ի) վոչխարներն, աճերը և խոզերն
—անկումից, վեց ամսական հասա-
կից:

յ) բոլոր տեսակի ցեղական անա-
սուններն անկումից, վեց ամսական
հասակից:

Բ. Կոյունտեսականների (բստ վոչ
հանրայնացված գույքի). մեմատրե-
տես աշխատավար տնտեսություննե-
րում, բանվորների, ծառայողների,
տնայնագործների, արհեստավորների
և մյուս աշխատավորների տնտեսու-

3

ապահովագրված բուսական մշակույթի ցանքի ամբողջ տարածությունից ստացված իրական բերքի և այս հոդվածում նշված նորմաների տարբերությունը:

Վերականգնող ցանքատերերը չափազանց զգուշացված լինեն ավելի բարձր բերք ստանալու և կատարելու բոլոր ան-

հրաժեշտ աշխատանքները ցանքերի մշակման նկատմամբ (պարտադիր աղբոնամիջանկյան կանոններ), տեխնիկական մշակութային ցանքերի ապահովագրական պատասխանատվության նորմաներն անբերքիությունից սահմանվում են պլանով նախատեսված բերքի վոչ լրիվ չափով:

Գ. Անասունների ապահովագրական վարձատրության չափը

ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ	Անասունների ապահովագրա- կան հասակը	Հայաստանի բոլոր ըրջաններում բացի Ստեփանավանից և Աղբաբայից				Ստեփանավանի և Աղբաբայի ըրջաններում			
		Կոլտնտեսու- թյուններում		Կոլտնտեսու- թյուններում		Կոլտնտեսու- թյուններում		Կոլտնտեսու- թյուններում	
		Մեծ քառակուսի մեկ հեկտար		Մեծ քառակուսի մեկ հեկտար		Մեծ քառակուսի մեկ հեկտար		Մեծ քառակուսի մեկ հեկտար	
		Նորմաները սուբյեկտներով							
1. Մաղաղ խոշոր յեղջյան անասուններ	1 տ. մինչև 2 տ	80	75	70	90	80	75		
2. Կով, ցուլեր և յեղջյան	2 տ. և բարձր	140	130	125	150	140	130		
3. Գոմեղներ և մատակ.	2 տ. և բարձր	190	175	170	190	175	170		
4. Ձիեր և չորիներ	2 տ. և բարձր	150	140	135	150	140	135		
5. Ուղտեր	2 տ. և բարձր	150	140	135	150	140	135		
6. Ավանակներ	2 տ. և բարձր	40	35	35	40	35	35		
7. Վոչխարներ և այծեր	6 ամս. և բարձր	30	—	—	30	—	—		
8. Խոզեր	6 ամս. և բարձր	50	—	—	50	—	—		

Փյուղատնտեսական բուսական մշակույթների ցանքի անբերքի պյունից ապահովագրելու վարձատրության չափը

Բուսական մշա- կույթների ցան- քի անունները	Կոլտնտեսու- թյուններում		Կոլտնտեսու- թյունների և մենատնտե- սություն	
	Նորմաներ		Նորմաներ	
	Մի քառակուսի մեկ հեկտար	Մի քառակուսի մեկ հեկտար	Մի քառակուսի մեկ հեկտար	Մի քառակուսի մեկ հեկտար
1. Բամբակ . . .	5,0	150	4,0	120
2. Ծխախոտ . . .	6,0	960	5,0	800

Կտավիատը և կանեփը յեղաշտից ապահովագրելու վարձատրության չափը.

9. Կտավիատը և կանեփը յեղաշտից ապահովագրելու վարձատրությունը վճարվում է զբաղյալ թերահավաքի ար-

ժեքի գումարի չափով, հաշված մեթերման կայուն գներով:

Թերահավաք համարվում է տվյալ տնտեսությունում ապահովագրված կտավիատի և կանեփի ամբողջ տարածությունից ստացված իսկական բերքի և այս հոդվածում նշված նորմաների միջև յեղած տարբերությունը:

Այն դեպքում, յերբ կտավիատի և կանեփի բերքի թերահավաքն առաջացել է բացի յեղաշտից, նաև այլ առաջարկյալ աղետներից, ալլ վերջին վնասը չի հատուցվում:

10. Ապահովագրական այն վնասները, վորոնք տեղի կունենան 1934 թ. հունվարի 1-ից մինչև 1934 թ. դեկտեմբ. 31-ը ներառյալ, վրձարվում են այս վորոշման մեջ նրգված նորմաներով, իսկ այն վնասները, վորոնք տեղի կունենան մինչև 1934 թ. հունվարի մեկը, հատուցում են ՀՍՍՀ Ժողկոմխորհի 1932 թ.

հուլիսի 2-ի վորոշմամբ նախատեսված չափերով:

Աստվանի յեղ կանեփի ցանքներ յեղաշտից ապահովագրելու համար սահմանել հետևյալ կայուն նորմաներ.

Բուսական մշա- կույթի անունը	Կոլտնտեսու- թյուններում		Կոլտնտեսու- թյունների և մենատնտե- սություն	
	Նորմաներ		Նորմաներ	
	Մի քառակուսի մեկ հեկտար	Մի քառակուսի մեկ հեկտար	Մի քառակուսի մեկ հեկտար	Մի քառակուսի մեկ հեկտար
1. Կտավիատ յեր կարացողուն ա) Ծղոտ . . .	15,0	45	12,0	36
բ) Հատիկ . . .	2,5	40	2,0	30
2. Կտավիատ բաղ մացողուն հա- տիկ . . .	3,0	45	2,5	37
3. Կանեփ ա) Ծղոտ . . .	25,0	75	20,0	60
բ) Հատիկ . . .	4,2	100	3,4	30

11. Ապահովագրական վնասները հաշվում և վճարվում են սահմանված նորմաների լրիվ գումարի չափով, յերբ գույքը վորնչացել է ամբողջովին, իսկ յեղե գույքը վնասվել է մասնակի, ալլա վճարվում է ապահովագրական նորմայի համապատասխան մասը միայն:

12. Վնասները պետք է հատուցվեն հետյալ ժամկետներում, հաշվելով տեղերը հաստատելու պահից.

ա) կոլտնտեսություններին վոչ ուշ քան 5 որվա ընթացքում.

բ) կոլտնտեսականներին, բանվորներին և ծառայողներին վոչ ուշ, քան 10 որվա ընթացքում.

գ) մենատնտեսություններին, տնայնալորներին, արհեստավորներին և այլ աշխատավոր տնտեսություններին, վոչ ուշ քան 15 որվա ընթացքում:

Շրջանային ապահովագրական հանձնաժողովներին կամ համապատասխան ապահովագրական մարմինների կողմից վնասների վերահիշյալ տեղերը պետք է հաստատված լինեն տեղի

ստանալու պահից տասն որվա ընթացքում.

13. Պարտադիր կոպարային ապահովագրության ապահովագրական վարձատրությունից չի կարելի դանձել վորեն գումար, բացառությամբ կոպարային ապահովագրության վճարումների և հետևությունից:

14. Վնասները հատուցել այն դեպքում, յեթե զբաղյալ տեղի յեն ունեցել կոլտնտեսական և մենատնտեսություններին մեղքով, այսինքն բացահայտ տնտեսական վնասի, հանրային տեխնիկանության պաշտպանություն յան բացակայության, կամ ապահովագրվողի գրտապորյալ գործողությունների, կամ հակահղեհային կանոնները չպահպանելու և կրակի հետ կոպիտ, անդուշ վարվելու հետևանքով, նմանապես և տնտեսությունների չափազանց չափազանց մասնատումով (կոպարային ապահովագրության կանոնների § § 14, 15, 16 և 17 հատուտով § § 14, 15, 16 և 17 հատուտով 1933 թ. մայիսի 28-ին):

ՀԱՏՎԱԾ ՅՈՐ

ԱՊՍՆՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐ

15. Ապահովագրական գրույքները (տարիքները) սահմանվում են հետևյալ չափերով.

ա) կոլտնտեսություններում.
Շենքերը, գյուղատնտեսական և արդյունաբերական ձեռնարկությունները (տարբերման հետ), ամբողջ ինվենտարը, արանսպորտը, շարժական գույքը, ամբողջ գյուղատնտեսական և արդյունաբերական արտադրանքը (սերմի, պարենային և ալլա յանքային) ինչպես և հումքը, պաշարն ու նյութերը կրակից ու հետևյալ տարերային աղետներից՝ հեղուամներից, յերկրաշարժից, վրտգումներից, սողումներից, մրրկից, տարածից, փոթորիկներից, կայծակահարումից և չոգեկաթսաների պայթումից:

16. Կտավիատի և կանեփի ցանքերն ապահովագրվում են յերաշտից առանց ապահովավճար գանձելու:

ՎԱՅՐԵՐԻ ԱՆՈՒՆՆԵՐԸ

Շենքերի, արդյու- նարերական ձեռ- րնականության, և արան- ք. ա. արտադրանք- պրտի միջոց ներքի, հումքի պա- ների համար շարի և նյութ-համար Ապահովագրության յուրաքան- չյուր 100 ոտըլուց կոպեկներով

1. Յերեանում, Լենինականում, Ն. Բայազետում, Վաղարշապատում, Գիլիջանում, Գորիսում և Ղարա- քիլիսայում

30

30

2. Հայաստանի մյուս քաղաքներում և զրջաններում

50

30

ՄԱՆՈՅՈՒԹՅՈՒՆ.— Կոլտնտեսություններին պատկանող դարձյալին և մարդագետնային արտադրանքը (պարենային, սերմի և ապրանքային) այս հոգովածում նշված տարեբային աղետները չՍՈՇ սահմաններում ապահովագրվում են առանց ա- պահովագր դանձելու:

Բ. Կոլտնտեսականների յեկ մեկանսեստ սնեստարյուններում

Յերեանում, Լենինականում, Ն. Բայազետում, Վաղարշապատում, Գիլիջանում, Գորի- սում և Ղարաքիլիսայում: ճնքերի, տնայնագործական արդյունաբերական արհեստանոց- ների արքալորման հետ—70 կոպեկ ապահովագրության յուրաքանչյուր 100 ոտըլուց:

Գ. Բուսական մեակույրների դուլյներ կաղխանաբուսից

ԲՈՒՍԱԿԱՆ ՄՇԱ- ԿՈՒՅԹՆԵՐԻ ԱՆՈՒՆ- ՆԵՐԸ

Յերեան, Կոտայք, Աշտա- րակ, Ղամարլու, Ղուրդու- դուրի, Քեչիլքենդ, Վեդի, Մեղրի, Վաղարատ Սիսիան, Թալին, Ապարան, Ար- քի, Լենինական, Աղբաբա, Ղա- րաքիլիսա, Ստեփանավան, Այ- լաճիկերդի, Իջևան, Գրիշան, Շամադդին, Ն. Բայազետ, Մար- տունի, Բասարդեշար, Գորիս, Ղափան, Փաշալու, Ախտա

Կոլտնտ. համար Կոլտնտ. և աղխատ. մե- նատնտ. համար Կոլտնտ. համար Կոլտնտ. և աղխատ. մեկատնտ. համար

Տոկոսներ ապահովագրության

1. Յորեն, գարի, յեղիպ- տացորեն, հաճար, կարտո- ֆիլ, գետնախնձոր, ճակըն դեղ, սիսեռ, լոբի, վիկա, վոսպ, սորգո, ցանովի լոտա, սիլոսի մշակույթներ

1,9

3,0

2,6

4,0

2. Բոստան և բանջարա- նոց (ձմերուկ, սեխ, վա- բունդ, բաղինջան, պամի- դոր, ծիծակ, կաղամբ և այլն) չալթուկ, արևածաղիկ, խաղիսաղ, կանեփ, կաղամբ

3,9

5,9

4,7

7,1

3. Ծխախոտ, պղտառու աղիներ, խաղողի աղի- ներ, թիֆնու տնկարան

4,7

7,1

5,1

8,2

Գ. Տեխնիկական մեակույրների ապահովագրման դուլյներ

ԱՄԲԵՐԻՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Բուսական մեակույր- ների անուններ

Կոլտնտեսություններում

Տոկոսներ ապահովագրու- մից

Կոլտնտեսականների և մեկա- տնտեսների տնտեսություննե- րում

Տոկոսներ ապահովագրումից

1. Բամբակ

2,4

3,6

2. Ծխախոտ

3,6

4,8

ՄԱՆՈՅՈՒԹՅՈՒՆ.— Ցանքերի ապահովագրական վճարումները հաղարկվում են յուրաքան- չյուր տնտեսություն 1933 թ. դարնանացանի պլանով սահմանված տարածու- թյան համաձայն, իսկ աղնանացան մշակույթների (1932 թ. աղնանացանը) և բաղամայա տունիկերի (պարտեզներ, խաղողի այգիներ և այլն) նկատմամբ նը- բանց փաստացի հաղարկված տարածություն համաձայն:

յե. Անասունների ապահովագրական դուլյներն անկուլից

Անասունների տեսակներ	Կոլտնտեսու- թյունների համար		Մեկատնտես աղխատալու- րական և կոլ- տնտեսակ- համար	
	Յերեան, Լենինական, Վաղարատ, Գիլիջան, Գորիս, Ղափան, Փաշալու, Ախտա	Մնացած վայրեր	Յերեան, Լենինական, Վաղարատ, Գիլիջան, Գորիս, Ղափան, Փաշալու, Ախտա	Մնացած վայրեր
1. Խոզեր	2,6	2,6	4,7	4,7
2. Զրբեր-ուղ- տեր, ավանակ- ջորիներ	5,5	5,5	9,0	8,2
3. Վոլխարներ ալծեր	6,0	6,0	—	—
4. Խոզեր	7,0	7,0	—	—

Տոկոսներ ապահովագրու- մարից

1. Խոզեր յեղչ- տնա 2,6 2,6 4,7 4,7
2. Զրբեր-ուղ- տեր, ավանակ- ջորիներ 5,5 5,5 9,0 8,2
3. Վոլխարներ ալծեր 6,0 6,0 — —
4. Խոզեր 7,0 7,0 — —

ՀԱՏՎԱԾ 4-ՐԴ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐԻ ՄՈՒԾՄԱՆ ԺԱՄԿԵՏՆԵՐԸ

17. Շենքերի, դյուղատնտեսական անասունների, ցանքերի և այլ դյու- ղատնտեսական դուլյի ապահովագրա- կան վճարումների մուծման վերջնա- կան ժամկետները սահմանվում են հետևյալ կերպ՝

Կոլտնտեսություններում

ա) Լենինական և Նախալենական շրջ- ղաններում՝ առաջին ժամկետ մինչև 1933 թ. հոկտեմբերի մեկը, պետք է մուծել՝ ապահովագրի 50 %-ը: Յերկրորդ ժամկետ՝ մինչև դեկ- տեմբերի մեկը, պետք է մուծել ապա- հովագրի մնացած 50 %-ը: բ) Գաղաթյան (բամբակագոր- ծական և խաղողագործական) շրջան- ներում՝ առաջին ժամկետը՝ մինչև հոկտեմբերի 15-ը, պետք է մուծել ապահովագրի 50 տոկոսը: Յերկ- րորդ ժամկետ՝ մինչև դեկտեմբերի 15-ը, պետք է մուծել ապահովա- գրի մնացած 50 տոկոսը:

Կոլտնտեսականների և մեկատնտես տնտեսություններում

ա) Լենինականի, Արթիկի, Թալինի, Գիլիջանի, Իջևանի, Սիսիանի, Գո- րիսի, Ղափանի, Մարտունու, Բա- սարդեշարի, Քեչիլքենդի, Փաշա- տայի, Ստեփանավանի, Ղարաքիլի- լուի, Շամադդինի, Նոր-Բայա- ղետի, Ախտայի, Ալաճիկերդու, Աղբա- բայի, Արարանի, Մեղրու շրջան- ների, Կոտայքի, Աշտարակի, Վաղար- շապատի և Վեդիի լենինական մասի համար

Առաջին ժամկետ՝ 1933 թ. հոկտեմ- բերի մեկը, պետք է դանձել ապա- հովագրի 50 %-ը:

Յերկրորդ ժամկետ՝ մինչև 1933 թ. նոյեմբերի 15-ը, պետք է դանձել ապահովագրի մնացած 50 տո- կոսը:

բ) Ղամարյուրի, Ղուբդուղուրու շրջանների և Աշտարակի, Կոտայքի, Վաղարշապատի և Վեդիի գաղապանության համար

Առաջին ժամկետ՝ մինչև 1933 թ. հոկտեմբերի 15-ը, պետք է դանձել ապահովվածքի 50 տոկոսը:

Յերկուրդ ժամկետ՝ մինչև 1933 թ. դեկտեմբերի մեկը, պետք է դանձել ապահովվածքի մնացած 50 տոկոսը:

18. Ապահովվածքները, վորոնք չեն մուծվում այս վորոշմամբ սահմանված ժամկետներում՝ համարվում են հետևյալի և դանձվում են հարկեր դանձելու համար սահմանված կարգով:

Հետևյալի վրա բարդվում է սույն (յուրաքանչյուր ուշացած որևէ համար) հետևյալ չափերով՝

ա) Կոլտնտեսություններից՝ 0,1 տոկոս:

բ) Կոլտնտեսականներից և մենատնտեսության տնտեսություններից՝ 0,2 տոկոս:

ՀԱՏՎԱԾ 5-րդ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿՈԼՏԵՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ.

Ա. Արտոնուրբյուրներ կենդանաբուծության գարգացման համար

19. Կենդանաբուծության հետադարձագումներ նպատակով և նրա ապրանքայնությունը բարձրացնելու նպատակով՝ կոլտնտեսություններին տրվում են հետևյալ արտոնությունները:

ա) Այնպիսի անասունների ապահովագրման նկատմամբ վճարումից զերեք և սահմանվում 20 տոկոսի չափով:

բ) Ապրանքային ֆերմաներում դրոշմով ձիերի, խոզեր, յեղջուրավոր անասունների, խոզերի, վոշխարների և այծերի ապահովագրման նկատմամբ, վճարումից զերեք և սահմանվում 20 տոկոսի չափով, այդ զերեքն արվում է ինչպես աղնվացի անասունների (առաջին զերեք լրացուցիչ), նույնպես և մնացած անասունների վերաբերմամբ:

գ) Առաջավոր կոլտնտեսությունները, վորոնք լավագույն ցուցանիշներն ունեն անասունների պահպանման և զարգացման գործում (կոլտնտեսական հոտի ավելացումը մատչելի սերնդի աճեցման միջոցով,

անասունների համար լավ դոմեր ունենալն, անասուններին լավ կերակրելն ու խնամելը, դրանց կանոնավոր շահագործելը և այլն) զերեք են ստանում գյուղատնտեսական անասունների սահմանված ապահովագրման վճարումներից 25 տոկոսի չափով: Այդ զերեքի չափն առանձին կոլտնտեսություններին համար վորոշում է չըջանային ապահովագրական հանձնաժողովները:

Բ. Արտոնուրբյուրներ հակահիպոթիկ պահպանության բարելավման և երազիացիայի շինարարության գարգացման համար:

20. Այն կոլտնտեսությունները, վորոնք ունեն լավ կադմակերպված հակազդեհային պահպանության (մարտունակ խումբ, ու կարգին մեքենաներ և ինվենտար, կրակամարիչներ, կոլտնտեսական գույքի մշտական պահպանում և այլն) ինչպես և հրազիմացիուն չենքեր կառուցող կոլտնտեսությունները չենքերի ձևանարկությունների և ինվենտարի ապահովագրման վճարումներին հաշվարկված գումարից զերեք են ստանում մինչև 50 տոկոսի չափով:

Այդ զերեքի չափն առանձին կոլտնտեսություններին համար վորոշում է չըջանային ապահովագրական հանձնաժողովները:

Գ. Արտոնուրբյուրներ այն կոլտնտեսություններին, վորոնք կազմի մեջ մտնում են գինվարականներ, շխանակներով պարգեվատրված անձինք, նախկին կարմիր գվարդիականներ և կարմիր պարտիզաններ, աշխատանքի հերոսներ, ռազմականացրած պահպանության և միլիցիայի աշխատողներ, հաշմանդամներ, կուլակային վրեժխնդրությունից տուժող ակտիվիստների քննադիմներ և այլն:

21. Կոլտնտեսության համար հաշվարկված ապահովագրական վճարումներից ամբողջովին հանվում է այն մասը, վորն ընկնում է կոլտնտեսությունների հետևյալ անդամներին՝

ա) ԽՍՀՄ չըջանալուց լից կամ հեղափոխական պատվավոր զենքով պարգևատրված անձանց և աշխատանքի հերոսներին:

բ) Ժամկետավոր (անընդհատ) կամ գերակա ծառայության կադրային, շարքային և կրտսեր հրամարտի գինվորականներին, հաշվարկվում 1933 թ. աշնանի գինակոչվածներին:

գ) Միջին, ավագ և բարձրագույն կարգային ու պահեստի (ոեղերի) գինվորականներին:

դ) Յերկարատև արձակուրդի մեջ, յերկարային մասերի փոփոխական կազմում և պահեստում գտնվող միջին, ավագ և բարձրագույն հրամարտի պատկանող այն անձանց, վորոնք կոչված են սահմանված հաշվարկի մասնակցելու կամ վորդես հրահանգիչներ մինչև գինակոչային կամ արտագորային նախապատրաստման անցկացնելու համար:

ե) Կրտսեր հրամարտի այն գինվորականներին, վորոնք յերկարատև արձակուրդից վերահաշվված են յերկարային մասերի փոփոխական կազմի:

զ) Նախկին կարմիր գվարդիականներին և կարմիր պարտիզաններին:

ը) Բանվոր-գյուղացիական միլիցիայի և ուղղիչ-աշխատավորական հիմնարկությունների ուղերատիվ-շարքային և վարչատնտեսական կազմի պատկանող անձանց:

թ) Ուղղակիանցված պահպանության մեջ ծառայող անձանց:

ժ) պատերազմի ու աշխատանքի այն հաշմանդամներ, վորոնք պատկանում են հաշմանդամության առաջին, յերկրորդ և յերրորդ խմբակներին:

ի) Գյուղական այն ակտիվիստների այն ընտանիքներին, վորոնք տուժել են կուլակային վրեժխնդրությունից, պաշարներով գյուղի սոցիալիստական վերակառուցման և հանրային գույքի պաշտպանության համար:

լ) պետական գույքը պաշտպանելու ուղղությամբ իրենց պաշտոնական պարտականությունները կատարելու ժամանակ կամ դրանց կապակցությամբ սպանված անտուրային աշխատողների ընտանիքներին:

խ) Կոլտնտեսություններն ընդունված մանկատների սաներին և բացարձակ վորրերին:

Շըջանային հարկային հանձնաժողովները

գումները վորոշում են թե վորչափով են կոլտնտեսություններից զերեքվում ապահովագրական վճարումները:

Ծանոթություն.— Արտոնուրբյուր պահպանվում է նաև «բ» և «գ» կետերում հիշատակված այն գինվորականների վերաբերմամբ, վորոնք 1933 թ. հունվարի մեկից հետո յերկարատև արձակուրդում են գտնվում, պահեստում (ոեղերի) կամ բորորովին արձակված են ծառայությունից:

Գ. Արտոնուրբյուրներ վերաբնակվող կոլտնտեսություններին

22. Այն կոլտնտեսությունները, վորոնք պրանային կարգով նոր տեղեր են փոխադրվել, զերեք են ստանում ապահովագրական վճարումների 90 տոկոսի չափով:

33. Արտոնուրբյուրներ տարերային աղետների առթիվ

23. Այն կոլտնտեսությունները, վորոնք տուժել են այնպիսի տարերային աղետներից, վորոնցից ապահովագրում չի անցկացվում տվյալ վայրում, մասնակի կերպով աղատվում են վճարումներից նույն վայրում գործող ապահովագրման տեսակների վերաբերմամբ: Ձեղձման չափը վորոշում են չըջանային հարկային հանձնաժողովները՝ կրած վնասների համեմատ, բայց վոչ ավելի քան հասանելիք ապահովագրական վճարումների 90 տոկոսը:

ՀԱՏՎԱԾ 6-րդ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿՈԼՏԵՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ, ՄԵՆԱՏԵՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ, ԲԱՆՎՈՐԱՆԵՐԻՆ, ԾԱՌԱՅՈՂՆԵՐԻՆ ՅԵՎ ՄՆԱՑԱՍՏԱՎՈՐՆԵՐԻՆ

24. Գյուղական հարկային հանձնաժողովները կարող են մասնակի կերպով աղատել ապահովագրական վճարումներից կոլտնտեսականների այն տնտեսությունները և առանձին չքավոր մենատնտեսություններ, վորոնք 1933 թ. ապրիլից են գյուղ-հարկից (1933 թ. գյուղահարկի կանոնադրության 32 և 59 հոդ.— ԽՍՀՄ Որ. Հավ. 1933 թ. № 32 հոդ. 188 (բ): Նման տնտեսությունների ցու-

ցաղը և ղեկավարի չափը վերաբերում է ղեկավարական հարկային հանձնաժողովների կողմից և գյուղատնտեսական միջոցով ներկայացվում չլրջանային գործադիր կոմիտեի հաստատությանը:

Ձեզի չափն ապահովագրական վերահսկողության 90 %-ից ավելի չպետք է լինի:

25. Արտոնութայիններ արվում են այն տնտեսութայիններին, վորոնց կազմի մեջ մտնում են՝

ա) ԽՍՀՄ չլրջաններով կամ հեղափոխական պատվավոր ղեկավար պարգևատրված անձինք և աշխատանքի հերոսներ:

բ) Ժամկետավոր (անընդհատ) կամ գերակետիկ ծառայության կազմային չափային և կրտսեր հրամկազմի գլխավորականներ, հաշվելով նաև 1933 թվի աշնանը ղեկավարվածներին:

գ) միջին, ավագ և բարձրագույն հրամկազմի պատկանող կազմային և պահեստում (ռեզերվի) գտնվող ղեկավարականներ:

դ) յերկարատև արձակուրդի մեջ, յերկարային մասերի փոփոխական կազմում և պահեստում գտնվող միջին, ավագ և բարձրագույն հրամկազմի պատկանող այն անձինք, վորոնք կոչված են սահմանված հավաքին մասնակցել կամ վորպես հրահանգիչներ մեկ ղեկավարային կամ արտադրային նախարարատնտեսում անցկացնելու համար:

յ) կրտսեր հրամկազմի այն ղեկավարականները, վորոնք յերկարատև արձակուրդից վերահաշված են յերկարային մասերի փոփոխական կազմը:

զ) նախկին կարմիր զվարդիականներ և կարմիր պարտիզաններ:

բ) բանվորա-գյուղացիական միլիցիայի և ուղղիչ-աշխատավորական հիմնարկութայիններին ուղերատիվ-չարքային և վարչա-տնտեսական կազմին պատկանող անձինք:

թ) ուղղակիանցված պահպանութային մեջ ծառայող անձինք:

ժ) հաշմանդամութային առաջին յերկրորդ, և յերրորդ խմբերը դասված պատերազմի և աշխատանքի հաշմանդամները:

Արտոնութայինների չափն այդ արժեքներին համարժեք է:

տնտեսութայիններին համար վորոշում են չլրջանային հարկային հանձնաժողովները և ղեկավարային Ֆինանսական մարմինները վճարումների 1/3 միջին 90 տոկոսի սահմաններում, նույն տնտեսութային ունակութային և նրա մեջ յեղած աշխատունակ անդամների թվին:

Ծանոթություն.— «բ» և «զ» կետերում թված ղեկավարականներն արտոնութային ստանալու իրավունքը պահպանում են նաև այն ղեկավարները, յերբ 1933 թ. հունվարի 1-ից հետո յերկարատև արձակուրդի մեջ են, պահեստում կամ բոլորովին արձակված են ծառայութայինից:

26. Այն տնտեսութայինների համար, վորոնց կազմի մեջ մտնում են այնպիսի ղեկավարականներ և պահեստի ղեկավարներ, վորոնք կոչված են ուսուցման կամ հավաքի մասնակցելու, ապահովագրական վճարումների այն մասը, վորի մուծման ժամկետը գույքավորվում է ուսուցման կամ հավաքի ժամանակաշրջանին, հետաձգվում է մեկ ամսով վերադառնալու օրվանից հաշված:

27. Ապահովագրական վճարումներին իսպառ աղատվում են գյուղական այն ակալիկատներին ընտանիքները, վորոնք տուժել են կուլակային վրեժի յոգրութայինից՝ պաշարելով գյուղի սոցիալիստական վերակառուցման և հասարակական գույքի պաշտպանութային համար:

28. Ապահովագրական վճարումներին յրիվ աղատվում են անտառային այն աշխատողների ընտանիքները, վորոնք սպանվել են պետական գույքը պաշտպանելու գծով յրենց պաշտոնական պարտականութայինները կատարելիս կամ դրանց կապակցութային:

29. Այն տնտեսութայինները, վորոնք տուժել են այնպիսի տարերային աղետներից, վորոնցից ապահովագրում տվյալ վարում չի անցկացվում, մասնակի կերպով աղատվում են վճարումներից նույն վայրում գործող ապահովագրման տեսակների վերաբերմամբ: ղեկավար չափը չլրջանային հարկային հանձնաժողովները վորոշում են տնտեսութային կրած վնասի

և նրա ունակութային համեմատ, բայց վոր ավելի քան ապահովագրական վճարումների 90 տոկոսը:

30. Այն վերաբնակիչ տնտեսութայինները, վորոնք սահմանված կաշնները կարգով փոխադրվել են նոր տեղեր և տեղափոխման առաջին տարում և սակավագոր ընչվոր տնտեսութայինները, վորոնք նստակյաց կյանքի յեն անցնում, աղատվում են ապահովագրական վճարումներից դրանց միջին 90 տոկոսի չափով:

Արտոնութային չափը յուրաքանչյուր տնտեսութային համար սահմանում են չլրջանային հարկային հանձնաժողովները:

ՀԱՏՎԱԾ 7-ՐԴ
ԱՊՈՒՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐ
ԳԱՆՁՈՂ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԸ
Հայտարարություններ և բողոքներ տալու և քննելու կարգը

31. Կապարային ապահովագրման յերկանների հաշվառումն, ապահովագրական վճարումների հաշվարկը, ապարային ծանուցադրերի հանձնումն և ապահովագրական վճարումների գանձումը գյուղական վայրերում կատարում են նույն այն մարմինները, վորոնց վրա յեն գրված նրանց պարտականութայինները կատարելու գյուղահարկի վերաբերմամբ: Քաղաքներում այդ պարտականութայինները գրվում են ապահովագրական մարմինների վրա:

Կապարային ապահովագրման կիրառման յոգհանուր հսկողութայինը գրվում է չլրջանային ապահովագրական հանձնաժողովների վրա:

32. Ապահովագրական մարմինները պատասխանատու յեն տուժող տնտեսութայիններին հասանելի պահպանագրական վարձարութայինը ժամանակին և յրիվ տալու և կապարային ապահովագրում անցկացնելու ժամանակ յուրերկատապան յեղաթյուրումներ թույլ չտալու համար:

Տեղական Ֆինանսական մարմինների ղեկավարները պարտավոր են սխտեմատիկորեն ստուգել, ապահովագրական մարմինների, ալև չլրջանային ու գյուղական ապահովագրական հանձնաժողովների աշխատանքը:

33. Գյուղատնտեսության և գյուղական հանձնաժողովների պետական

պահովագրման գծով թույլ տված սխալ գործողութայինների դեմ դրավոր բողոքներ են տրվում չլրջանային ապահովագրական հանձնաժողովին, իսկ չլրջանային ապահովագրական տեսութային և չլրջանային ապահովագրական հանձնաժողովի գործողութայինների դեմ՝ Հայաստանի հանրապետական Ապահովագրական վարչութային:

34. Յուրաքանչյուր բողոք պետք է ընտելութային ամսի և յուժվի վոր ուշ քան ստացման պահից 10 օրվա ընթացքում: Շրջանային Ֆինանսական բաժինների ղեկավարները պետք է հսկեն, բողոքների ընտելութային նվաճած ժամկետը պահպանելու վրա:

ՀԱՏՎԱԾ 8-ՐԴ
ՄԱՍ ՀԱՆՈՒՄՆԵՐ ՀՐԴԵՅԻ, ՀԵՂԵ-ՂՈՒՄՆԵՐԻ ՅԵՎ ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ ԱՆԿՄԱՆ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԵՆՈՒ ԶԵՌ-ՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ:

35. Ապահովագրական վճարումների գանձված ընդհանուր գումարի 10 տոկոսը հատկացվում է հրդեհի, հեղեղումների և անասունների անկումը կանխելու և այդ յերկու յինների դեմ պաշարելու համար: Այդ մասհանումները կարելի յե ծախսել յաջատապետ յրենց նպատակին:

Այդ գումարների մասհանման և ծախսման կարգը սահմանվում է հատուկ սրենքով:

ՀԱՏՎԱԾ 9-ՐԴ
ԿՈՊՈՐԱՅԻՆ ԱՊՈՒՀՈՎԱԳՐՈՒՄ
ԱՆՑԿԱՑՆԵՆՈՒ ԿԱՐԳԸ

36. Կոպարային ապահովագրում անց է կացվում այս վորոշման ԽՍՀՄ Ժողկոմիտեի կողմից 1933 թ. մայիսի 28-ին հաստատված՝ պարտադիր կոպարային ապահովագրման կանոնների (ԽՍՀՄ Որ. Հավ. 1933 թ. № 34 հոդ. 201 թ) և յ դարգացումն այդ վորոշումների ԽՍՀՄ Ֆինանսական կոմիտեի հրատարակված հրահանգներին:

ՀՍԽՀ Ժողովրդական Կոմիտեների Որհնդի նախագահ՝

Ս. ՏԵՐ-ԳԱՐԻԵԼՅԱՆ

ՀՍԽՀ Ժողովրդական Կոմիտեների Որհնդի գործերի կառավարիչ՝

Մ. ԹՈՒՄԱՅՅԱՆ

368
7-25

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0213841

43. 870